

Diskrétní matematika

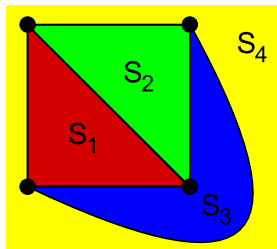
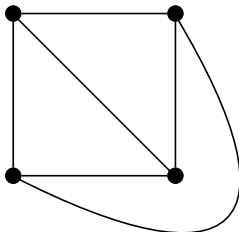
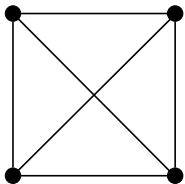
Planární (rovinné) grafy

Rovinný graf

Nakreslit graf = vrcholy promítnout do konkrétních bodů kreslicí plochy a hrany realizovat jako hladké čáry na kreslicí ploše

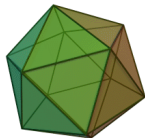
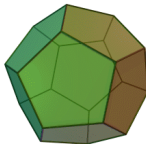
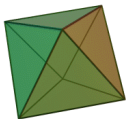
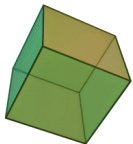
Planární (rovinný) graf = graf, který lze nakreslit do $\mathbb{R}^2$ bez křížení hran

Platónská tělesa

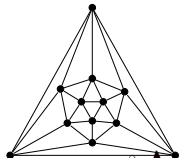
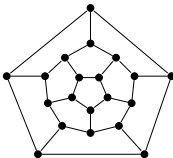
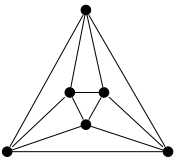
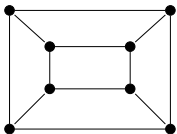
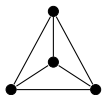
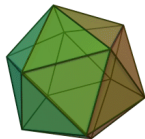
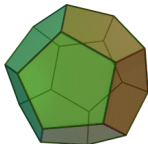
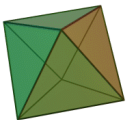
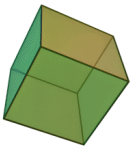
Platónská tělesa – pravidelné mnohostěny = 3D konvexní těleso ohraničené konečným počtem stěn – shodných pravidelných mnohoúhelníků – jejichž se v každém vrcholu stýká stejný počet

Pět typů: čtyřstěn, šestistěn (krychle), osmistěn, dvanáctistěn a dvacetistěn

Platónská tělesa

Všechna platónská tělesa lze nakreslit jako rovinný graf.

Základní větičky

- Věta:** Pokud je G rovinný graf, u kterého mají všechny vrcholy stejný stupeň d ($d \geq 3$) a každá stěna má k ($k \geq 3$) vrcholů $\Rightarrow G$ je isomorfní jednomu z 5 rovinných grafů platónských těles.
- Věta:** Každý konvexní mnohostěn můžeme nakreslit jako rovinný graf.
- Věta:** Graf lze nakreslit bez křížení hran na povrch koule $\Leftrightarrow$ je rovinný.

Důležité vlastnosti

Eulerův vzorec: Mějme souvislý rovinný graf s $|E|$ hranami a $|V|$ vrcholy nakreslený na rovinu tak, že má s stěn. Potom

$$|V| - |E| + s = 2.$$

Věta: Pro každý rovinný graf platí:

$$|E| \leq 3|V| - 6.$$

Věta: Pro každý rovinný graf bez trojúhelníků platí:

$$|E| \leq 2|V| - 4.$$

Věta: Každý rovinný graf obsahuje (alespoň jeden) vrchol stupně nejvýše pět.

Kuratowského věta

Definice: G_1 je homeomorfní s G_2 , pokud lze G_2 získat z G_1 operacemi

- dělení hrany
- odstranění vrcholu stupně 2

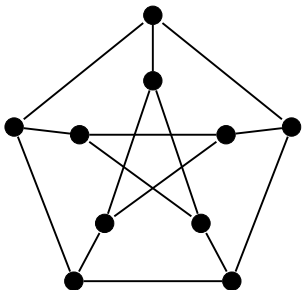
Jsou-li grafy homeomorfní, pak jsou oba rovinné nebo oba nerovinné.

Kuratowského věta: graf je rovinný $\Leftrightarrow$ neobsahuje podgraf homeomorfní s K_5 nebo $K_{3,3}$

Kuratowského věta

Je Petersenův graf rovinný?

Barevnost rovinného grafu

Věta: Necht' G je rovinný graf. Potom $\chi(G) \leq 4$

Důkaz: 1976, Appel a Haken

Duální graf

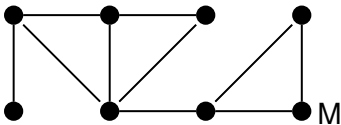
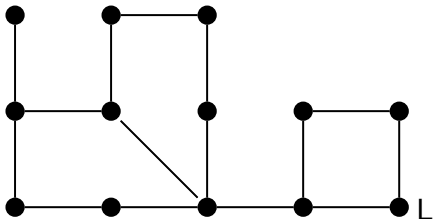
Duální graf G^D k souvislému rovinnému grafu G = každé stěně v G odpovídá vrchol v G^D , každé hraně e spojující 2 stěny odpovídá hrana e^D spojující ty vrcholy grafu G^D , které těmto stěnám odpovídají

- G^D je souvislý a rovinný
- $(G^D)^D = G$
- vrcholy v G jsou stěnami v G^D
- smyčce v G odpovídá most v G^D a naopak

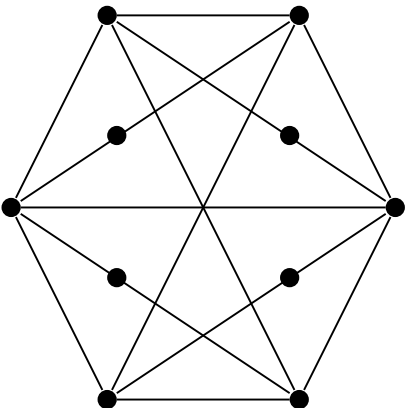
Homeomorfismus

Zjistěte, zda jsou grafy L a M homeomorfní. Označte odpovídající si vrcholy stejnými číslicemi tak, abyste své tvrzení podpořili.

Planární graf

Dokažte, že graf K není planární.

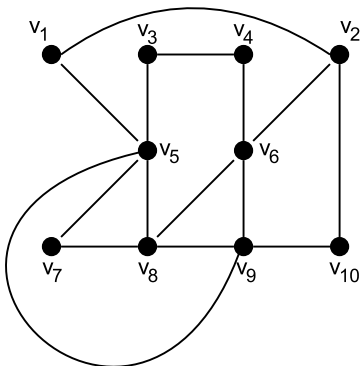

K

Duální graf

Nalezněte duální graf ke grafu K.

K

Duální graf, počet stěn

Nalezněte duální graf ke grafu K. Kolik stěn planární graf K má?

